

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph. D., ve věci

žalobkyně: E. Č., narozená X,
bytem X,
zastoupená advokátkou Mgr. Lenkou Gabrielovou,
sídlem Přísečnická 3007, 430 01 Chomutov,

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí,
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/228437-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 20. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/228437-916, se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **124 Kč** do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně Mgr. Lence Gabrielové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování žalobkyně a náhrada hotových výdajů ve výši **2 600 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2022, č. j. MPSV-2022/228437-916, jímž bylo zamítnuto její Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem, kontaktního pracoviště Most (dále jen „úřad práce“) ze dne 14. 6. 2022, č. j. 110723/2022/MOS (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím úřad práce zamítl návrh žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči od dubna 2021 a rozhodl o poskytování příspěvku na péči ve výši 4 400 Kč měsíčně.

Žaloba

2. Žalobkyně v podané žalobě zrekapitulovala průběh správního řízení. S odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, žalobkyně uvedla, že zajištění finančních prostředků na pomoc od jiné fyzické osoby provádí na zákonné úrovni několik základních práv osob se zdravotním postižením, a to právo na hmotné zabezpečení a právo na ochranu zdraví dle čl. 30 a 31 Listiny základních práv a svobod, právo na přiměřenou životní úroveň dle čl. 11 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech a právo na nezávislý způsob života a zapojení do společnosti dle čl. 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením. Žalobkyně pokračovala, že těmto právům odpovídá povinnost veřejné moci zajistit dostupnost vhodné podpory a služeb osobám se zdravotním postižením nacházejícím se v nepříznivé sociální situaci. Dotčeným osobám má být poskytnuta podpora a služby adekvátní jejich situaci a umožňující jim vést důstojný život. Žalobkyně považovala napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, neboť se žalovaný nevypořádal s jejími odvolacími námitkami. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí pouze ztotožnil s posudkovým zhodnocením tvořícím podstatnou část odůvodnění a v závěru uvedl, že zdravotnímu stavu žalobkyně má být přizpůsobena domácnost a facilitátory.
3. Žalobkyně souhlasila se závěry žalovaného, že uznaných šest základních životních potřeb, a to základní životní potřeby mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost, nezvládá. Nicméně zastávala názor, že rovněž nezvládá základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalobkyně připomněla, že již v rozhodnutí úřadu práce ze dne 6. 3. 2019, č. j. 40778/2019/MOS, jí byla základní životní potřeba stravování uznána jako nezvládnutá, přičemž od té doby se její zdravotní stav zhoršil. Žalobkyně dále uvedla, že ze sociálního šetření ze dne 21. 12. 2021, které představovalo jediný faktický kontakt správního orgánu s ní, vyplynulo, že žalobkyně převážně leží. Po bytě jí převáží rodina na invalidním vozíku, chodítka využívá minimálně, neboť jí s ním hrozí pády. Veškerou přípravu stravy zajišťuje žalobkyni rodina, žalobkyně jí lžící, stravu nenaporcuje, někdy musí být dokrmena, nápoj jí přidržuje rodina. Žalobkyně potřebuje dohled nad pitným režimem a stravou. Ačkoli si uvědomuje fyziologickou potřebu, musí být rodinou na toaletu přemístěna a očištěna po vykonání potřeby. Ze sociálního šetření dále vyplynulo, že žalobkyně nemanipuluje s pákovou baterií a není schopna si rozsvítit.
4. Žalobkyně poukázala na závěry lékařských zpráv neuroložky MUDr. M. K. ze dne 30. 6. 2018, 24. 5. 2019, 22. 3. 2021, 22. 3. 2022 a 10. 11. 2022, podle nichž žalobkyně trpí poruchou chůze s pády, kolapsovými stavy a má nulovou sebeobslužnost. Pády žalobkyně rovněž dokládá nález z chirurgie Nemocnice Most o. z. ze dne 13. 8. 2020 a fotografie žalobkyně po ošetření. Žalobkyně zdůraznila, že ačkoli měla Posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem (dále jen „posudková komise“) při svém posudkovém zhodnocení k dispozici závěry ze sociálního šetření a zprávy MUDr. K., neuznala v rozporu se skutečným stavem žalobkyně za nezvládnuté základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalobkyně s odkazem na přílohu č. 1 k vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

předpisů (dále jen „vyhláška“) uvedla, že si není schopna nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky, naservírovat ji, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit stravu a nápoj na místo konzumace a obden není schopna se najíst a napít. Pokračovala, že rovněž není schopna při výkonu fyziologické potřeby zaujmout vhodnou polohu a provést očistu. Žalobkyně zdůraznila, že pokud by žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy, provedl odpovídající šetření a zaměřil se na odvolací námitky, shledal by, že zdravotní stav žalobkyně svými funkčními důsledky vylučuje zvládání základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalobkyně uzavřela, že byla zkrácena na svých právech, neboť jí v důsledku nepřiznání příspěvku na péči ve stupni III – těžká závislost není poskytována nezbytná finanční podpora tak, aby jí osoba blízká mohla poskytovat celodenní péči.

5. Na podporu svých tvrzení žalobkyně navrhla důkaz napadeným rozhodnutím, rozhodnutím úřadu práce ze dne 6. 3. 2019, č. j. 40778/2019/MOS, spisem žalovaného zn. SZ/MPSV- 2022/1238891- 916 (jedná se o sp. zn. SZ/MPSV-2022/123891-916, pozn. soudu), fotografiemi přiloženými k podané žalobě, zprávami MUDr. K. ze dne 30. 6. 2018, 24. 5. 2019, 22. 3. 2021, 22. 3. 2022 a 10. 11. 2022 a nálezem z chirurgie Nemocnice Most o. z. ze dne 13. 8. 2020.

Vyjádření žalovaného k žalobě

6. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že posudková komise zasedala v odborném složení, kdy byl při posuzování přítomen jak posudkový lékař, tak odborník z oboru neurologie. Posudková komise měla k dispozici odborné lékařské zprávy a kompletní zdravotní dokumentaci praktického ošetřujícího lékaře. Žalovaný dále uvedl, že dle posudkové komise jsou informace uvedené v sociálním šetření v souladu s objektivní zdravotní dokumentací. Žalovaný zrekapituloval závěry posudku posudkové komise ze dne 24. 11. 2022 k namítaným základním životním potřebám stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalovaný dále připomněl, že se řídí metodikou pro účely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“) a uvedl kritéria ke zvládání základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalovaný vyjádřil své přesvědčení, že řízení bylo provedeno v souladu s právními předpisy, neboť opatřené podklady pro vydání napadeného rozhodnutí byly řádně vyhodnoceny a výrok rozhodnutí byl náležitě odůvodněn. Posudek ze dne 6. 12. 2022 (posudek posudkové komise byl vypracován dne 24. 11. 2022, pozn. soudu) splňuje požadavky úplného, objektivního a přesvědčivého podkladu pro rozhodnutí. Závěrem žalovaný plně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a s ohledem na nepřípadnost žalobních námitek navrhl soudu zamítnutí žaloby.

Posouzení věci soudem

7. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

8. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
10. Podle § 8 uvedeného zákona osoba (starší 18 let), která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
11. V § 1 odst. 4 vyhlášky je uvedeno, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládnání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

12. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví vyhláška. Dle § 2 odst. 1 vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
13. Podle písm. d) přílohy č. 1 k vyhlášce se za schopnost zvládat základní životní potřebu stravování považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
14. Podle písm. g) přílohy č. 1 k vyhlášce se za schopnost zvládat základní životní potřebu výkon fyziologické potřeby považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
15. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že dne 19. 4. 2021 požádala žalobkyně o změnu výše příspěvku na péči. S ohledem na epidemiologickou situaci související s pandemií viru COVID-19 byla žalobkyně písemně vyzvána k vyplnění zjišťovacího dotazníku v souvislosti s provedením sociálního šetření. Z tohoto dotazníku ze dne 6. 5. 2021 vyplněného vnučkou žalobkyně a zároveň pečující osobou vyplývalo, že žalobkyně potřebuje pomoc při všech deseti základních životních potřebách. V posudku o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 6. 9. 2021 dospěl posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Most MUDr. K. Š. k závěru, že žalobkyně nezvládá šest základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě tohoto posudku úřad práce rozhodnutím ze dne 30. 9. 2021, č. j. 139499/2021/MOS, zamítl návrh žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči od dubna 2021 a rozhodl o poskytování příspěvku na péči v původní výši 4 400 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím své vnučky odvolání ze dne 18. 10. 2021, v němž namítala nezvládání základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby. Žalovaný rozhodnutím ze dne 11. 11. 2021, č. j. MPSV-2021/179987-916, rozhodnutí ze dne 30. 9. 2021, č. j. 139499/2021/MOS, zrušil a věc vrátil úřadu práce k novému projednání s odůvodněním, že vzhledem k provedení sociálního šetření formou dotazníku nebyl posudek posudkového lékaře ze dne 6. 9. 2021 úplný a přesvědčivý a zdravotní stav žalobkyně nebyl zjištěn v potřebném rozsahu.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

16. Dne 21. 12. 2021 se v místě pobytu žalobkyně uskutečnilo sociální šetření, ze kterého vyplynulo, že veškerou přípravu stravy žalobkyni zajišťuje rodina, která jí rovněž jídlo ohřeje a donese až k lůžku. Žalobkyně jí lžící, stravu neporcuje, je často oslabená a někdy je nutné jí dokrmit. Žalobkyně se napije z hrnečku, ale nápoj jí přidržuje rodina. U žalobkyně je nutný dohled nad konzumací jídla a pití, neboť málo jí a pije. Dietní režim stanovený nemá. Ze sociálního šetření dále vyplynulo, že si žalobkyně uvědomuje fyziologickou potřebu, rodina ji přemístí na toaletu, pomůže s usednutím a očištěním po použití toalety. V posudku o zdravotním stavu žalobkyně ze dne 13. 5. 2022 dospěl posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Most MUDr. K. Š. k závěru, že žalobkyně nezvládá celkem šest základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Na základě uvedeného posudku úřad práce vydal prvostupňové rozhodnutí, kterým zamítl návrh žalobkyně na změnu výše příspěvku na péči od dubna 2021 a rozhodl o poskytování příspěvku na péči žalobkyni v původní výši 4 400 Kč měsíčně s odůvodněním, že se žalobkyně nadále považuje podle § 8 zákona o sociálních službách za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II – středně těžká závislost. Proti prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně prostřednictvím své vnučky odvolání ze dne 25. 6. 2022, v němž opětovně upozornila na svůj nepříznivý zdravotní stav a uvedla, že kromě uznaných základních životních potřeb nezvládá i základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby.
17. V odvolacím řízení si žalovaný nechal v souladu s § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, pro účely odvolacího řízení vypracovat posudek posudkové komise, který byl vypracován za přítomnosti odborného neurologa MUDr. T. J. v nepřítomnosti žalobkyně dne 24. 11. 2022. Posudková komise vycházela při svém zkoumání z posudkového spisu Okresní správy sociálního zabezpečení Most, ze spisu odvolacího orgánu, ze zdravotní dokumentace praktické ošetřující lékařky MUDr. I. V., záznamu ze sociálního šetření ze dne 21. 12. 2021 a lékařských zpráv doložených žalobkyní k odvolání a k jednání posudkové komise. Posudková komise se plně ztotožnila se závěrem posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení Most, protože nenašla objektivní funkční korelát k samostatnému nezvládání základních životních potřeb orientace, komunikace, stravování a výkon fyziologické potřeby. Posudková komise k neuznaným základním životním potřebám obecně uvedla, že u nich neprokázala příčinnou souvislost mezi poruchou schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat tyto životní potřeby v přijatelném standardu, případně za použití facilitátorů. Posudková komise dále uvedla, že žalobkyně neměla objektivně deklarovanou závažnou poruchu kognice ani jiné těžké duševní onemocnění a rovněž neměla deklarované z funkčního hlediska těžké smyslové postižení zrakové a sluchové. Na HKK neměla deklarované závažné funkční deficit, a to ani z neurologického hlediska, významné deformity nebo významné oslabení svalové síly rukou. Posudková komise dále uvedla, že si vyžádala zdravotní dokumentaci, zda nedošlo ke zhoršení zdravotního stavu žalobkyně vlivem interních onemocnění, zhoršení smyslových funkcí či pohybových v důsledku úrazu či degenerativních změn kloubních, ale ani tyto skutečnosti nebyly ve zdravotní dokumentaci žalobkyně deklarovány. Rovněž nebylo deklarované jiné závažné duševní onemocnění žalobkyně. Posudková komise dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou starší 18 let věku, která se podle § 8 odst. 2 písm. b) zákona o sociálních službách považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II – středně těžká závislost, neboť nezvládá celkem šest základních životních potřeb, a to mobilitu, oblékání a obouvání, tělesnou hygienu, péči o zdraví, osobní

aktivity a péči o domácnost. Na základě posudku posudkové komise ze dne 24. 11. 2022 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

18. Nejprve se soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí, kterou žalobkyně spatřovala v tom, že se žalovaný nevypořádal s jejími odvolacími námitkami a napadené rozhodnutí nedostatečně odůvodnil.
19. Podle § 68 odst. 3 zákona sč. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, se v odůvodnění uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.
20. Soud vychází z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, podle níž platí, že „[z] odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být seznatelné, proč správní orgán považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl, jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů a jaké úvahy jej vedly k uložení sankce v konkrétní výši“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, ze dne 4. 2. 2010, č. j. 7 Afs 1/2010-53, nebo ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 As 13/2007-100, však zároveň nelze po odvolacím orgánu požadovat, aby se vyslovil ke každé větě uvedené v odvolání; plně postačí, pokud z jeho rozhodnutí bude zřejmé, na základě jakých skutečností rozhodoval a jakými úvahami se řídil. Upozornit lze též na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2010, č. j. 8 As 60/2009-73, podle kterého „[ú]čelem soudního přezkumu není lpění na formální dokonalosti správních rozhodnutí, ale účinná ochrana veřejných subjektivních práv adresátů veřejné správy.“ Podle zdejšího názoru soudu je rovněž třeba zohlednit, že zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů rozhodnutí či pro jeho nesrozumitelnost skutečně toto rozhodnutí nelze meritorně přezkoumat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64); taková situace však v projednávané věci nenastala.
21. Žalobkyně v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí převážně poukazovala na svůj nepříznivý zdravotní stav, nepohyblivost, závislost na péči rodiny a nezvládání základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby. Soud prostudoval odůvodnění napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že výše uvedeným požadavkům na přezkoumatelnost žalovaný v projednávané věci dostál, neboť z jeho rozhodnutí je zřejmé, z jakých zjištění vycházel, jak o nich uvažil a proč neakceptoval jednotlivé odvolací námitky. Vzhledem ke skutečnosti, že odvolací námitky směřovaly do posouzení zdravotního stavu žalobkyně, nebylo podle názoru soudu pochybením žalovaného, že převážně vycházel z posudku posudkové komise ze dne 24. 11. 2022 a tento posudek v odůvodnění napadeného rozhodnutí podrobně citoval. Žalovaný označil posudek posudkové komise za úplný, objektivní a přesvědčivý důkazní prostředek, který vycházel ze zdravotní dokumentace, odborných lékařských zpráv, výsledků sociálního šetření i z funkčních důsledků zdravotního postižení. Žalovaný dále v napadeném rozhodnutí uvedl, že nijak nepochybňuje nepříznivý zdravotní stav žalobkyně, avšak v řízení o příspěvku na péči je nutno postupovat v souladu se zákonem o sociálních službách a vyhláškou, dle kterých žalobkyně nezvládá šest základních životních potřeb, což odpovídá stupni závislosti II. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že napadené rozhodnutí nepřezkoumatelností Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

netrpí. Výhrady žalobkyně podle názoru soudu představují nesouhlas s věcnými závěry žalovaného, jimiž se soud bude zabývat níže.

22. Soud se dále zabýval námitkou žalobkyně, že má být považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III – těžká závislost, neboť kromě uznaných šesti základních životních potřeb samostatně nezvládá i základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby.
23. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.
24. Zdejší soud připomíná, že k otázce posuzování nároků na příspěvek na péči se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud, jenž např. v rozsudku ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, vyslovil, že posouzení stupně závislosti osoby pro účely rozhodování o příspěvku na péči v řízení v prvním stupni i v řízení odvolacím musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Zdůraznil, že „[n]a výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.“ Na tento rozsudek navázal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25, kde zdůraznil, že „[v] řízení o nároku na příspěvek na péči podle zákona ... o sociálních službách je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila. Tak tomu může být v případě, že se objeví rozpor mezi výsledkem šetření sociálního pracovníka a názorem posudkové komise, aniž by posudková komise sama provedla vlastní přeshetření zdravotního stavu žadatele o příspěvek na péči.“
25. V rozsudku ze dne 24. 3. 2021, č. j. 4 Ads 495/2019-71, Nejvyšší správní soud shrnul, že „... pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit. Posudek posudkové komise je zpravidla rozhodujícím důkazem při posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. I proto je nezbytné, aby splňoval požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a aby se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Posudek totiž na podkladě odborných lékařských vyšetření obsahuje závěry o funkčním dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu posuzované osoby na její schopnost zvládat základní životní potřeby. Posudkový závěr by tedy měl být v tomto směru náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení závisí především.“ Nejvyšší správní soud podotkl, že odvolací orgán nesmí pouze převzít závěry posudkové komise, aniž by se jimi podrobněji zabýval z pohledu tvrzených rozporů či nedostatků, a uzavřel, že posudek nesplňující požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti zakládá vadu řízení před správním orgánem.
26. V návaznosti na shora uvedené skutečnosti soud považuje za nutné zdůraznit, že za zvládnuté se považují i takové základní životní potřeby, jestliže jsou osobou zvládaný v přijatelném standardu za pomoci různých kompenzačních pomůcek (francouzské hole,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

brýle, naslouchadla) či zvýšeném dohledu dospělé osoby nad nezletilým dítětem (příprava oblečení, naservírování jídla, připomínání mytí rukou). Tento přijatelný standard však neznamená to samé jako zvládání základních životních potřeb zcela zdravým a ničím neomezeným jedincem, snižená kvalita výkonu některých základních životních potřeb tak nemůže založit nárok na příspěvek na péči.

27. Soud v daném případě hodnotil, zda je posudek posudkové komise ze dne 24. 11. 2022 přesvědčivý a úplný tak, aby nebylo pochyb o jeho objektivnosti a správnosti. Soud nemá ve věci pochyb o odbornosti komise a její způsobilosti hodnotit zdravotní stav žalobkyně podle právní úpravy příspěvku na péči.
28. K základní životní potřebě stravování posudková komise uvedla, že žalobkyně byla schopna v přijatelném standardu zvládnout samosycení a dodržování pitného režimu. Za pomoci chodítka, které používala pro lepší stabilitu v domácím prostředí, byla schopná si stravu k snídani i k večeři připravit (namazat rohlík/chléb, vyndat máslo z lednice, otevřít jogurt). Posudková komise upozornila na skutečnost, že není podmínkou jídlo přenášet, ale je možné jej sníst v místě jeho přípravy. Soud připomíná, že v sociálním šetření ze dne 21. 12. 2021 bylo zjištěno, že žalobkyně jí pouze lžící, stravu nezvládá naporcovat, často musí být pro slabost dokrmena a nápoj jí je přidržován u úst. Totožně argumentovala žalobkyně v odvolání, kde navíc uvedla, že si sama nezvládne nalít nápoj. Ze sociálního šetření i odvolání tedy vyplynulo, že žalobkyně nezvládá jednotlivé úkony základní životní potřeby stravování pro slabost a bolesti v ruce. Posudková komise se podle názoru soudu s těmito skutečnostmi nevypořádala a argumentaci žalobkyně nevyvrátila, neboť bez dalšího vysvětlení pouze označila odvolací námitky za neoprávněné. Na zcela konkrétní tvrzení žalobkyně, z jakých důvodů nezvládá základní životní potřebu stravování, reagovala posudková komise pomocí obecných frází. Ačkoli posudková komise dospěla ohledně základní životní potřeby stravování k odlišným závěrům, nevypořádala se dostatečně se závěry sociálního šetření ani nevysvětlila, proč se od jeho závěrů odchýlila. Ze zpráv MUDr. K., z nichž posudková komise vycházela, vyplývá, že žalobkyně má i po operaci nadále syndrom karpálního tunelu a artrózu drobných ručních kloubů. Posudková komise přesto deklarovala, že žalobkyně nemá degenerativní změny kloubní ani funkční deficit na horních končetinách. Posudková komise tedy dospěla k závěrům rozporným s podkladovou dokumentací a sociálním šetřením, a proto měla přesvědčivě objasnit, z jakých důvodů došla k odlišným závěrům (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37), nicméně tak neučinila. Posudková komise rovněž podle názoru soudu nedostatečně reagovala na konkrétní okolnosti případu, neboť se nevyjádřila k otázce, zda nemá žalobkyně vysokého věku a trpící mozkovou aterosklerózou s vaskulární demencí narušené stravovací stereotypy.
29. Soud souhlasí s názorem posudkové komise, že podle čl. 6 odst. 4 Metodického pokynu ředitele odboru posudkové služby pro posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí – Posuzování stupně závislosti pro účely příspěvku na péči ze dne 27. 10. 2014, č. j. 2014/9245-721 (dále jen „metodický pokyn“) lze naservírování stravy a přemístění na místo konzumace realizovat nejen přenášením, ale i např. převezením na servírovacím stolku či invalidním vozíku. Samotný údaj o používání dvou francouzských holí nebo invalidního vozíku nemusí podmiňovat neschopnost naservírovat stravu, předpokladem k tomu však je zejména zachovaná funkce obou HKK včetně rukou a přiměřené duševní kompetence. Žalobkyně trpí opakovanými pády, chodítka již nezvládá, je odkázána na invalidní vozík a trpí celkovou instabilitou (viz zpráva MUDr. K. ze dne 10. 11. 2022). Není zřejmé, jak by pomocí chodítka připravovala stravu a nápoje a tyto konzumovala buď ve stoje nebo je

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

přemístila v rámci jedné místnosti, pokud má obtíže se stabilitou a přemísťováním byt jen vlastní osoby. Soud si s ohledem na námitky žalobkyně vyžádal od žalovaného do správního spisu rozhodnutí úřadu práce ze dne 6. 3. 2019, č. j. 40778/2019/MOS. Toto rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku posudkové lékařky MUDr. M. V. ze dne 18. 1. 2019, podle kterého žalobkyně nezvládala celkem čtyři základní životní potřeby, mezi nimi i stravování. Posudková lékařka v posudku uvedla, že vzhledem ke zdravotnímu stavu není u žalobkyně předpoklad zvýšení míry sebeobsluhy. Soud připouští, že obecně v případě posudkového nadhodnocení v minulosti není poškozením práv posuzované osoby, pokud později dojde k dostatečně odůvodněnému přehodnocení. V případě žalobkyně, u které navíc vzhledem k věku nelze očekávat zlepšení sebeobsluhy, se však posudková komise nevyjádřila k tomu, proč oproti přechozímu hodnocení považuje základní životní potřebu stravování za zvládnutou, tj. proč bylo předchozí hodnocení chybné. Soud v této skutečnosti spatřuje další vadu, která je na újmu přesvědčivosti posudku posudkové komise ze dne 24. 11. 2022.

30. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby posudková komise uvedla, že žalobkyně používá WC nebo toaletní křeslo, inkontinenci neměla deklarovanou. Zároveň neměla na HKK deklarované funkční deficity, pro které by nezvládla přijatelnou očistu po výkonu, neměla těžké zrakové postižení, které by bránilo kontrole. Na DKK neměla žalobkyně deklarované funkční deficity, pro které by neměla obě končetiny stojné ani závažné funkční deficity nosných kloubů nebo závažné paretické postižení nebo těžké omezení svalové síly, pro které by výkon a očistu za pomoci i facilitátorů nemohla zvládnout. Soud připouští, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalobkyně trpěla inkontinencí, ostatně to ani sama netvrdila. Podle právních předpisů nicméně není inkontinence podmínkou uznání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby za nezvládnuté, jednotlivé úkony této základní životní potřeby tedy může nezvládat i osoby netrpící inkontinencí. Podle čl. 6 odst. 7 metodického pokynu je u osob odkázaných na invalidní vozík třeba vyhodnotit funkci obou HKK včetně funkce rukou z hlediska jejich pohyblivosti a svalové síly ve vztahu ke schopnosti přemístit se z vozíku na WC a zpět. Ze závěrů sociálního šetření ze dne 21. 12. 2021 vyplynulo, že žalobkyně převážně leží, po bytě jí převáží rodina na invalidním vozíku, chodítko využívá jen minimálně, jelikož jí s ním hrozí pády. Žalobkyně se posadí a postaví jen s pomocí druhé osoby a má slabé ruce. Ze zpráv MUDr. K., z nichž posudková komise vycházela, vyplývá, že žalobkyně trpí těžkou polyneuropatií motorickosenzitivní vyšetřovaných nervů DK, má progredující poruchy chůze s pády a chůzi s chodítkem již téměř nezvládá. Žalobkyně je tedy vlivem poruchy chůze odkázána na vozík, resp. chodítko, a proto podle metodického pokynu měla posudková komise hodnotit, zda má žalobkyně dostatek síly a pohyblivosti v rukou, aby se na WC přemístila. Posudková komise se podle názoru soudu touto otázkou dostatečně nezabývala. Posudková komise se rovněž nezabývala odvolací námitkou, že ačkoli žalobkyně používá toaletní křeslo (tedy facilitátor), sama z něj nevstane a musí být očištěna rodinou po použití toalety.
31. Soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že ačkoli posudek ze dne 24. 11. 2022 formálně obsahuje všechny náležitosti, odůvodnění posudkové komise v části týkající se základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby je nepřesvědčivé a nedostatečné. Posudková komise pouze vágně a neurčitě reagovala na odvolací námitky žalobkyně a bez bližšího vysvětlení se odklonila od závěrů ze sociálního šetření a zpráv neuroložky MUDr. K. Soud shrnuje, že posudek posudkové komise ze dne 24. 11. 2022 nelze považovat za úplný a přesvědčivý a žalovaný pochybil, pokud jej učinil rozhodným podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí. Žalovaný se neměl s posudkem spokojit a měl požadovat jeho doplnění. Lze tedy uzavřít, že skutkový stav, který vzal žalovaný za Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

základ napadeného rozhodnutí, neměl dostatečnou odporu ve správním spisu, čímž byly splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro zrušení napadeného rozhodnutí pro vadu řízení (výrok I. tohoto rozsudku). Tato vada řízení umožnila soudu rozhodnout bez jednání. Soud současně v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku. V navazujícím řízení pak bude na žalovaném, aby odstranil vadu řízení spočívající v neúplnosti a nepřesvědčivosti podkladového posudku a s pomocí posudkové komise znovu a důsledně posoudil zdravotní stav žalobkyně ve smyslu samostatného zvládání základních životních potřeb. Teprve na základě nových závěrů posudkové komise bude moci žalovaný vydat rozhodnutí, které by bylo přesvědčivé a odpovídalo shora konstatovaným požadavkům právních předpisů a judikatury.

32. Soud v souladu s § 52 odst. 1 s. ř. s. neprovedl dokazování napadeným rozhodnutím a rozhodnutím úřadu práce ze dne 6. 3. 2019, č. j. 40778/2019/MOS, neboť tyto listiny jsou součástí správního spisu a v rámci správního soudnictví se dokazování správním spisem neprovádí. Ze stejného důvodu soud neprovedl důkaz spisem žalovaného sp. zn. SZ/MPSV-2022/123891-916. Soud dále podle § 52 odst. 1 s. ř. s. pro nadbytečnost neprovedl dokazování fotografiemi přiloženými k podané žalobě, zprávami MUDr. K. ze dne 30. 6. 2018, 24. 5. 2019, 22. 3. 2021, 22. 3. 2022 a 10. 11. 2022 a nálezem z chirurgie Nemocnice Most o. z. ze dne 13. 8. 2020, neboť mu pro posouzení věci plně postačoval žalovaným předložený správní spis.
33. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a proto má proti žalovanému právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Soud s ohledem na skutečnost, že žalobkyně své náklady před vyhlášením rozhodnutí ve věci nevyčísliła, vycházel při jejich stanovení z obsahu soudního spisu a přiznal žalobkyni náklady v celkové výši 124 Kč odpovídající žalobkyni vynaloženému poštovnému.
34. Právní zástupkyni žalobkyně Mgr. Lence Gabrielové, advokátce, ustanovené usnesením zdejšího soudu ze dne 26. 1. 2023, č. j. 15 Na 201/2023-15, přiznal soud podle § 35 odst. 10 s. ř. s. odměnu za zastupování žalobkyně a náhradu hotových výdajů v celkové výši 2 600 Kč. Tato částka se skládá z částky 2 000 Kč za dva úkony právní služby po 1 000 Kč podle § 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) [převzetí a příprava zastoupení – § 11 odst. 1 písm. b) AT, podání žaloby – § 11 odst. 1 písm. d) AT]; z částky 600 Kč jako náhrady hotových výdajů advokáta [dva režijní paušály po 300 Kč podle § 35 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 13 odst. 1 a 3 AT]. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 10. ledna 2024

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce